Quelle: https://manuscripta.at/?ID=125
Copyright: Klosterneuburg, Augustiner-Chorherrenstift

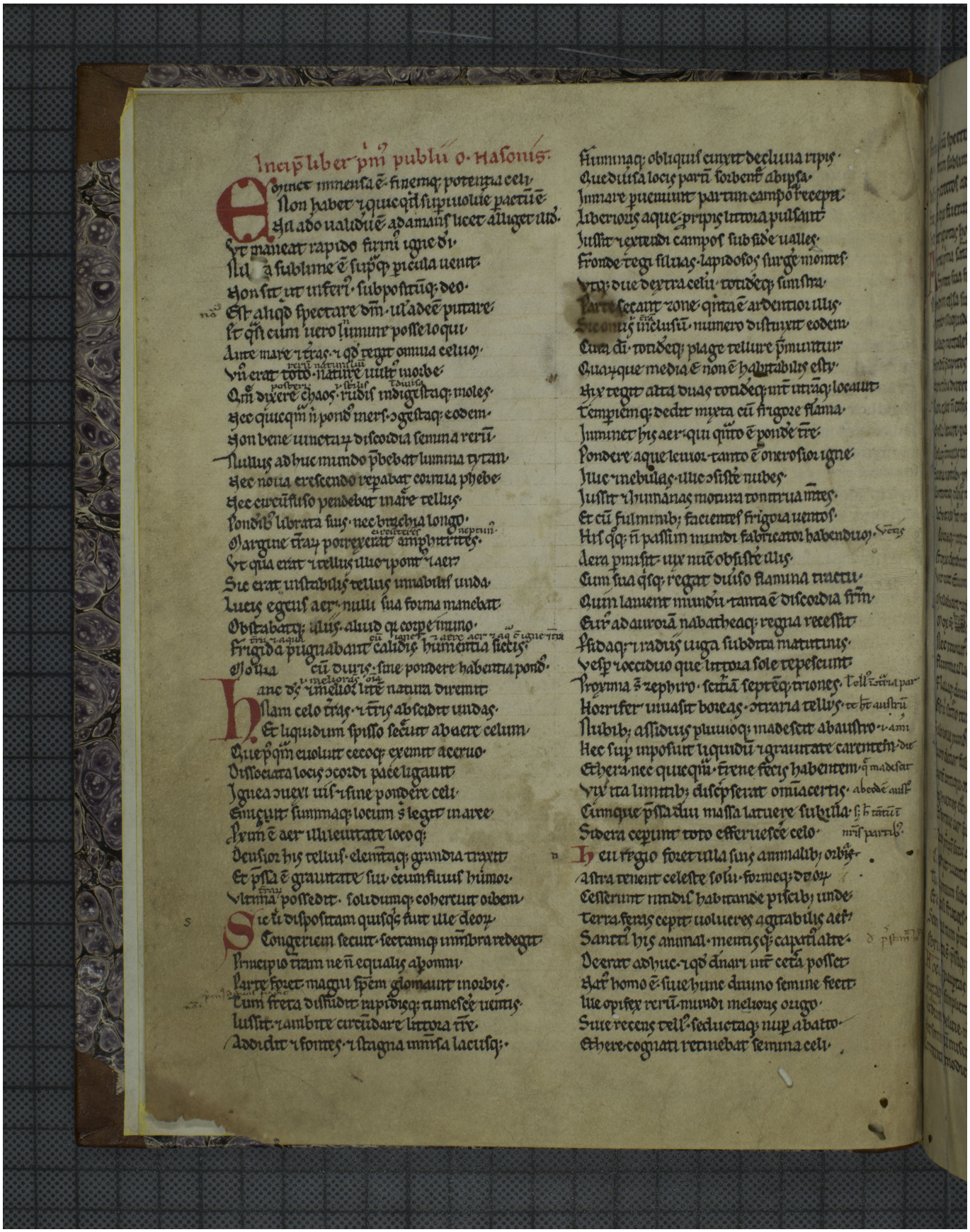

Incipit liber primi publii Virgilii Maronis

Omnem immensa tenet finemque potentia celi
Non habet quicquid supra volutat aetherium
Ipsa adamantinis licet alligetur vinculis
Ut maneat rapido firmum igne diu
Illum a sublime tempestas ventorum
Non sit ut inferi subpositumque deo
Est aliquid spectare diu vel adeo putare
Et quis enim vero limmunt posse loqui
Ante mare terras quid regit omnia celum
Nondum erat totum natura mundi
Quam dicere chaos rudis indigestaque moles
Nec quicquam nondum mersum congestaque eodem
Non bene iunctarum discordia semina rerum
Nullus adhuc mundo praebebat lumina titan
Nec nova crescendo repabat cornua phebe
Nec circumfuso pendebat in aere tellus
Ponderibus librata suis nec brachia longo
Margine terrarum porrexerat amphitrites
Ut quia erat terrus illic pontus aer
Sic erat instabilis tellus innabilis unda
Lucis egenus aer nulli sua forma manebat
Obstabatque aliis aliud et corpe mutato
Frigida pugnabant calidis humentia siccis
Mollia cum duris sine pondere habentia pondus
Hanc deus et melior litem natura diremit
Nam celo terras et terris abscidit undas
Et liquidum spisso secuit ab aere celum
Quae postquam evolutae cecos exemit acervo
Dissociata locis concordi pace ligauit
Ignea convexi vis et sine pondere celi
Emicuit summamque locum sibi legit in arce
Proxima huic aer illi contiguus loco et
Densior his tellus elementaque grandia traxit
Et pondere suo cum fluvis humor
Virgineum possedit solidumque cohercuit orbem
Sic ubi dispositam quisque sua nunc illic deorum
Congeriem secuit sectamque in membra redegit
Principio terram ne non equalis ab omni
Parte foret magnum spem glomerant in orbis
Cum freta diffudit rapidisque tumescere ventis
Iussit rambire circumdare litora terre
Addidit et fontes et stagna immensa lacusque
Fluminaque obliquis cinxit declivia ripis
Quae diversa locis partim sorbentur abipsa
In mare procurrunt partim campo recepta
Liberiusque agrestes pulsant
Iussit extendi campos subsidere valles
Fronde tegi silvas lapidosos surgere montes
Vtque duae dextra celi totidemque sinistra
Parte secant zonae quinta est ardentior illis
Secundum inclusum numero distinxit eodem
Cura dei totidemque plagae tellure premuntur
Quae quae media est non est habitabilis estu
Hic regit atra duas totidemque imbribus unaque locavit
Temperiemque dedit mixta cum frigore flamma
Luminet his aer qui quanto est pondere terre
Pondere aqueo levior tanto est onerosior igne
Illic nebulas illic consistere nubes
Iussit et humanas motura tonitrua mentes
Et cum fulminibus facientes frigora ventos
His quoque non passim mundi fabricator habendus
Aera praefixit qui nunquam obsistere illis
Cum sua quisque regat diviso flamina tractu
Quin lateant mundi tanta est discordia fratrum
Eurus ad auroram nabatheaque regna recessit
Pulsaque radiis iuga subdita matutinis
Vesper occiduo quae litora sole repescunt
Proxima zephyro sertam septemque trionem
Horrifer invasit boreas arctoa tellus
Nubibus assiduis pluviisque madescit ab austro
Haec sup imposuit liquidum gravitate caloris
Aethera nec quicquam serene fecit habentem
Vix tra luminibus discerpserat omnia certis
Cumque pressa diu massa latuere subtilia
Sidera cepere toto effervescere celo
Hic cum regio foret nulla suis animalibus orbis
Astra tenent celestia solum formaque deorum
Cesserunt mundis habitande piscibus unde
Terra ferasque cepit volucres agitabilis aer
Sancti his animal mentisque capaciores alte
Deerat adhuc quod dignari mente certa posset
Ratus homo est sive hunc divino semine fecit
Ille opifex rerum mundi melioris origo
Sive recens tellus seductaque nuper ab alto
Aethere cognati retinebat semina celi